Un recit de Le Clézio en version française

Vîntul de miazăzi

Nu-mi mai amintesc prea bine ziua în care am întîlnit-o prima oară pe Maramu. Eu de-abia ieşisem din copilărie, pe cînd ea, ea era deja femeie. Se numea Jehanne, dar toţi o chemau pe numele ei maohi, Maramu, Vîntul de miazăzi. Pe atunci, eu şi tata locuiam în casa de la ţărmul mării, în Punaauia. Tata era medic la spitalul Mamao. Se despărţise de mama pe cînd aveam şase sau şapte ani. Tot ce-mi mai stăruie în amintire e rîsul ei, vocea-i puţin cîntată. Tata s-a stabilit aici pentru ea, apoi mama l-a părăsit şi s-a dus cu un american la Los Angeles. Tata spunea că a plecat fiindcă el n-o mai amuza. A aruncat tot ce putea să i-o readucă în minte, scrisorile, fotografiile, chiar şi bibelourile cumpărate de ea. Cu toate acestea, într-o zi am dat de o fotografie veche, de pe la începutul căsniciei lor. Se aflau pe puntea unui feribot, înconjuraţi de oameni. Ea părea foarte mică şi plăpîndă pe lîngă el, avea un chip de asiatică şi părul arămiu. Am păstrat fotografia în camera mea, în cutia tainică pentru lucruri importante. Apoi am uitat-o.

Maramu era cea mai stranie fiinţă pe care o întîlnisem vreodată. Intra tot timpul la noi în casă, aidoma unei zeiţe cu pielea întunecată, cu chip de copil şi cu nişte ochi foarte dulci şi larg deschişi; cînd o lăsa vederea, ochiul stîng i se rotea şi asta îi dădea o înfăţişare puţin pierdută. Avea mai cu seamă un păr magnific, ondulat şi foarte negru, care o înfăşura şi îi cădea pînă la şolduri ca o podoabă sălbatică.

BDD-A4918 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:36 UTC)

Umbla mereu desculță, îmbrăcată doar cu un pareo înnodat pe piept. Intra în casă dinspre plajă, fără zgomot, cu nepăsarea dispreţuitoare a oamenilor care nu au nimic. Tata îmi povestise într-o zi că se trage din neamurile Ta'aroa şi Temeharo, ale prinţeselor din Raiatea, prinţese fără de ţară. Ea îmi dăduse un nume maohi, mă striga „Tupa", nu mai ştiu de ce, poate din cauza insolaţiei sau poate pentru că mergeam puţin de-a curmezişul, asemenea crabilor de uscat. Mă săruta. Venea la tata ca să ia medicamente pentru băiatul ei. Mă gîndeam uimit că trăise deja atît de multe experienţe, amîndoi aveam aproape aceeaşi vîrstă şi ea cunoscuse toate astea, iubirea, maternitatea, viaţa. Nu i-am văzut niciodată fiul. Era copilul unui american pe nume Sumner, părinţii lui Maramu îl creşteau la Raiatea. Îl cheamă Johnny. Se pare că acum lucrează într-un hotel din Hawaii. Timpul a trecut.

Îmi amintesc cum intra în casă, lua medicamentele pentru băiat aşa cum ar fi luat nişte bomboane, fără să asculte la ce-i spunea tata. Mă îndrăgostisem de ea, de ochii săi, de părul său, de mersul ei liniştit, de tălpile ei tari bine întinse pe cimentul solului. Îmi vorbea, spunea oricui „tu", convenţiile francezilor o plictiseau. Îmi amintesc de felul în care şedea, aproape turceşte, cu piciorul stîng sprijinit de coapsă. Tata spunea că aşa se aşezau vechii khmeri, vechii mayaşi. O mînă pe coapsă, cealaltă deschisă spre cer, pentru a povesti.

Îmi spunea lucruri extraordinare, citite poate în cărţi sau inventate de ea, despre strămoşii ei care erau peşti veniţi din mare sau despre arborii uriaşi ce cresc la poalele vulcanilor, cu rădăcini care pipăie adîncurile, vibrînd la tot ce se spune în lume.

Dimineaţa, cînd nu mergeam la liceu, mă lua cu ea pe recif. Păşeam foarte încet, căutînd parcă ceva, pe covorul foarte viu şi mătăsos; valul se spărgea în faţa noastră, ne arunca spuma în ochi. Apoi ne întorceam în casa răcoroasă. Tata adusese fructe. Îmi amintesc bine că Maramu cînta, era o lumină caldă de după-amiază, aveam impresia că toate astea o să dureze la nesfîrşit.

După ce soarele cobora, Maramu pleca să se scalde în lagună. Stătea aşezată în apă fără să se clintească. Felul în care

BDD-A4918 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:36 UTC)

tata înota o făcea să rîdă. Ştia să plonjeze, ridicîndu-şi alene spre cer talpa foarte lucioasă. Apoi mergea spre casă, se clătea la duş cu sfială, fără să-şi dea jos acel pareo. Avea gambe musculoase, un spate solid şi nişte sîni foarte mici şi uşori. Trupul îi strălucea de ulei. Îşi scutura părul imens, răspîndind o jerbă de scîntei.

Cu Maramu totul era simplu. Nimic nu mă mira. Cred că am ştiut de la început că era amanta tatii. Uneori rămînea în casă peste noapte, dormea pe jos în camera cea mare, spunea că-i prea cald pentru ea într-un pat. Pe tata îl cheamă André, dar ea îi spunea Bob, nu ştiu de ce, poate din cauza şepcii cu care mergea la pescuit, la sfîrşit de săptămînă. Nu vorbea niciodată despre el, iar el nu ştia aproape nimic despre ea. Era o pasăre călătoare.

Apoi, într-o zi, totul s-a schimbat. Ea a încetat să mai vină la noi, iar eu, zi după zi, o aşteptam. Pîndeam sunetul uşor al tălpilor ei goale pe ciment, credeam că-i văd silueta în depărtare, sus, pe bariera recifurilor, un miraj.

Înţelegeam că se întîmplă ceva, dar nu ştiam ce. Tata era absent, nervos, venea acasă tîrziu. Într-o zi mi-a vorbit de Franţa, a spus că ne vom întoarce, că voi merge la o şcoală din Lyon, după vacanţă. Îşi găsise de lucru acolo, într-o clinică.

Maramu a venit înapoi. Era sfîrşitul vacanţei, eram singur în toată casa. A intrat fără zgomot, după obiceiul ei. S-a aşezat pe terasă ca să privească marea. Avea un aer pierdut, părul îi era încîlcit. Poate că se-mbătase. Purta o rochie foarte verde. Se dăduse cu ruj pe buze, gura îi era parcă imensă, o rană.

Mi-a vorbit ca şi cum ne-am fi despărţit chiar în dimineaţa aceea. Îmi strîngea cu putere mîna, îşi lăsa capul pe umărul meu. Îi simţeam pe piele parfumul uleiului de copră, un parfum de soare în noaptea ce se apropia. Deasupra orizontului, dinspre Moorea, pluteau nori incredibili.

„Tupa, de ce marea mă face să plîng?"

I-am propus să mergem să ne scăldăm. Mă temeam să nu zică ceva teribil, că n-o să ne mai revedem. Maramu a păşit cu mine pe nisip. Fuma. Apusul întuneca marea, zburau păsări lugubre. A zis:

BDD-A4918 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:36 UTC)

„Vino, o să ne distrăm."

I-am scris un bilet tatii, l-am lăsat pe masa din sufragerie. Am plecat fără să încui uşile.

În drum aştepta o maşină. Şoferul era un chinez, domnul Wong, iar în spate şedea un metis, cu o chitară mică în braţe. O cunoştea pe Maramu. Am auzit-o spunîndu-i Tomy. S-a aşezat lîngă el. Era un bărbat foarte oacheş, slab, cu mîini fine. Purta nişte pantaloni gri-antracit, o cămaşă în carouri, cu guler scrobit. Nu înţelegeam cine e şi nici de ce a vrut Maramu să vin cu ea.

Tomy cînta în surdină la chitară, ceva din jazz, o bucată de Billie Holiday. Era cald, maşina mergea repede. Maramu începuse să cînte, acompaniindu-l pe Tomy, apoi a trecut la melodii maohi, la *ute*. Vocea nu-i mai suna răguşită, ci devenea fină ca fumul. Mi-era ruşine că nu ştiam să cînt, mi se părea că toate temerile şi toate necazurile dispar în acea muzică. Maramu îşi lăsase bretelele rochiei subsuoară, îşi plecase capul, părul îi ascundea chipul pe jumătate. Tomy o privea.

Se înnoptase, maşina continua să alerge, străbătea uneori cîte-o aşezare. Farurile aruncau sclipiri în noapte. Mergeam pe un drum în cornişă, marea era un imens gol negru, în stînga. În drept cu promontoriul Venus, la capătul unui drum desfundat şi înţesat de automobile oprite, se afla un bar. Era un hangar de metal, luminat de tuburi de neon. O orchestră interpreta zgomotos un cîntec suav, *All kinds of everything*, de Dana. Mi-l amintesc fiindcă e o melodie care mi-a plăcut dintotdeauna. Era cald. Ne-am aşezat la o masă, am comandat bere Hinano, iar Maramu o sticlă de vin roşu.

Era gălăgie multă, capul mi se învîrtea. Vedeai acolo tot soiul de oameni ciudaţi, soldaţi din Legiune, fete vopsite ţipător. Era pentru prima oară cînd intram într-un local de felul ăsta. Am dansat cu Maramu. Ne loveam de ceilalţi dansatori, de scaune. Maramu conducea, era un vals, un paso-doble, un dans de-odinioară. Ea rîdea, părul se rotea în jurul ei. Îi simţeam mirosul transpiraţiei, arcuirea mijlocului sub degetele mele. La masă, Tomy continua să bea, cu o figură impasibilă. Din cauza oboselii,

BDD-A4918 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:36 UTC)

ochii i se adînciseră în găvane, asta îi dădea o mască de mort. Maramu avea şi ea un aer obosit. Se aşezase deoparte, cu braţele pe masă. Am văzut că avea cîte două riduri la colţurile gurii şi un semn în formă de stea între sprîncene. Şoferul ieşise din bar. Îi era prea cald, se plictisea.

După aceea, a izbucnit o încăierare, chiar lîngă masa noastră, din cauza unui soldat beat. Maramu era foarte speriată. L-a implorat pe Tomy să plecăm. Mergea desculţă pe şosea, rochia ei verde scăpăra în noapte ca o velă sub nori plumburii.

M-am oprit la marginea şanţului ca să vomit. Maramu m-a aşezat pe bancheta din spate, foarte tandru, cu gesturi aproape materne. Îşi trecea mîinile catifelate pe chipul meu. Degetele îi miroseau a tutun.

„Bietul meu Tupa, nu mai suporţi! Eu sînt obişnuită, fac asta de cînd eram mică de tot."

Domnul Wong conducea maşina încet, să pot dormi. Ne-am oprit la malul mării, lîngă Pirae, Maramu voia să se scalde. Vîntul de-abia sufla, marea era neagră, era plăcut. Cei doi bărbaţi au rămas în partea de sus a plajei. Tomy cînta la chitară. Îi zăream capătul ţigării, care se înroşea din cînd în cînd. Am intrat în mare gol puşcă, am înotat fără să văd încotro. Nu mai exista timp, nu mai exista spaţiu. Cînd am ieşit din apă, Maramu s-a aşezat lîngă mine, pe nisip.

„Ai să te căsătoreşti cu el?" am întrebat-o.

Ea începu să rîdă.

„Cu Tomy?"

Şi spuse:

„E un tip drăguţ, e bogat, are un hotel în Hawaii. Mîine voi fi bătrînă, Tupa. Am să merg acolo, el îmi va fi *tané*, nu voi mai avea altul.

- Dacă pleci, Maramu, poate c-am să mor."

Spusesem asta ca s-o fac să rîdă, dar n-a făcut-o să rîdă.

„Poate că şi eu am să merg în Franţa. Bob voia să merg cu el acolo, în Lyon. E aşa departe, eu sînt cea care-aş muri."

BDD-A4918 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:36 UTC)

Am rămas pe plajă, lîngă apă. Maramu m-a pus să-i pipăi tălpile, acoperite de piele bătătorită.

„Crezi c-am să pot umbla acolo în papuci?

- Vei purta bascheți.
- Am să umblu în picioarele goale, lumea va trebui să se obişnuiască."

Încercam să rîd, să glumesc, dar dintr-o dată am simțit o durere la mijloc, în dreptul stomacului, puțin mai spre dreapta. Mă sprijineam într-un cot şi îmi simțeam trupul tremurînd. Maramu şi-a dat seama. „Ți-e frig?" S-a lipit de mine, ca să-mi dea căldura ei. Nu ştiu de ce, m-am gîndit la mama. Voiam să-mi vorbească despre ea şi a ghicit. Aşa era Maramu, ştia multe. A spus:

„O cheamă Tania, mi-aduc aminte, aveam doisprezece ani. Era foarte frumoasă, a întîlnit-o în Bali, cel puțin aşa se vorbea. O vedeam uneori pe vapor, cu tatăl tău şi cu tine. Erai un băiat drăgălaş, cred că eram îndrăgostită de tine. Tu şi Tania aveați părul de aceeaşi culoare. Cînd a plecat, Bob era foarte abătut. Dar ea nu mai putea suporta. Multă vreme lumea a crezut c-o să se întoarcă înapoi, căci Bob era singur cu tine, în Punaauia. Dacă pleacă în Franța, acolo, în oraşul acela foarte îndepărtat, Lyon, poate că Tania se va întoarce să trăiască cu voi."

Cerul era limpede, plin de stele. Îmi aminteam de întîmplările pe care Maramu mi le povestea pe terasa casei, privind stelele, faimosul nor al lui Magellan şi cele două aripi ale marii păsări numite Crucea Sudului. Auzeam sunetul valurilor pe recifuri. S-a luminat de ziuă, domnul Wong a spus că trebuie să mergem. Maramu s-a dus să vorbească cu Tomy, s-au certat puțin, auzeam izbucnirile vocii. Nu înțelegeam ce-şi spun. Apoi Tomy şi domnul Wong au plecat. Am auzit zgomotul maşinii care se îndepărta pe şoseaua dinspre promontoriul Venus. Maramu s-a întors lîngă mine. Mi-a înconjurat umerii cu brațul. Îi simțeam în nări parfumul, manifestarea părului ei supranatural.

Se unise cu zorii. Era ceva minunat şi teribil, căci tocmai înțelesesem că se întîmpla pentru ultima oară. Îmi vorbea încet, aproape de ureche, ca un cîntec:

BDD-A4918 © 2004 Editura Universității din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:36 UTC)

„Toate scoicile, Tupa, lumea întreagă e o scoică, iar cerul o scoică şi mai mare. Oamenii sînt scoici, iar pîntecul femeilor e scoica ce îi cuprinde pe toţi oamenii."

Vorbea despre pirogi, despre frunze, care sînt degetele copacilor, despre pietre, care au prins rădăcini sub pămînt. Îmi spunea toate astea ca şi cum îmi lăsa ştiinţa ei, căci n-aveam s-o mai revăd vreodată. Cînd s-a arătat lumina zorilor, mi-am dat seama că adormisem. Pe nisip se vedea urma lui Maramu. Am crezut că a plecat cu ceilalţi pe cînd dormeam, am intrat în panică. Am strigat: „Mara-amu!"

A ieşit de după tufe, unde se chircise ca să urineze. Eu dîrdîiam, aveam febră. Soarele s-a ridicat dinspre munţi. La orizont, către Raiatea, erau nori în formă de nicovală. Maramu strălucea în rochia ei verde. Chipul ei mîhnit era catifelat, privirea impenetrabilă. Fără grabă, şi-a pieptănat pe spate părul, a făcut un coc în care a înfipt un pieptene mare ţigănesc. Îndreptîndu-mă spre şosea, am văzut că maşina domnului Wong aştepta. În spate, Tomy fuma o ţigară. Din cauza luminii de dimineaţă, totul părea rece şi spălăcit.

„Am să iau feribotul de Raiatea." Maramu a rostit cuvintele astea încet. Era hotărîrea ei. Nimeni n-o putea schimba.

Am mers spre port. Tomy nu spunea nimic, nu mai cînta la chitară. Părea şi el foarte obosit, poate era deprimat. În port, Maramu a plecat să-şi ia lucrurile dintr-un hotel chinezesc, aflat lîngă debarcaderul feribotului. Am ieşit din maşină şi am aşteptat-o în umbra copacilor. Cînd s-a întors, îşi schimbase hainele. Purta nişte pantaloni şi o cămaşă bărbătească, precum şi o pereche de pantofi cu tocuri, care îi răneau picioarele. M-a îmbrăţişat.

„La revedere. Poate că ne vom reîntîlni, într-una din zile."

Am spus: „La revedere." Simţeam un nod în gît, inima mă durea. Domnul Wong a rămas în maşină, nu privea. Desigur că toate astea îi erau indiferente, oamenii care vin, oamenii care pleacă. Dar eu mă gîndeam că n-am s-o mai revăd pe Maramu, n-am să-i mai aud glasul limpede cîntînd *ute*-le. N-am să-i mai

BDD-A4918 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:36 UTC)

miros pe piele parfumul de tămîie. Iată de ce lumina din dimineața de-atunci era fără vlagă.

Tomy a coborît din maşină. M-a privit, nu mi-a zis nimic. Ținea în mînă o valijioară neagră. Împreună, cu Maramu, s-au îndreptat spre feribot. Am urcat din nou în maşină şi domnul Wong m-a condus pînă la Punaauia. N-a vrut să-i dau bani. Cred că Tomy i-a cerut asta.

Cînd am ajuns acasă, tata nu mi-a spus nimic, nu m-a întrebat nimic. N-am vorbit niciodată despre acea noapte petrecută afară. Şi niciodată n-a mai rostit numele lui Maramu.

După aceea, ne-am întors în Franța, în oraşul acela Lyon, unde iarna ține mai mult decît un anotimp, unde nu auzi niciodată marea şi unde nu bate vîntul de miazăzi. Tania s-a întors ca să trăiască cu tata. Cred că asta şi dorea Maramu. Despre Maramu nu mai ştiu mare lucru. Cineva mi-a spus că s-a măritat cu Tomy şi că a făcut înconjurul lumii. Timpul a trecut. Spui nişte lucruri, suferi şi crezi că poți să mori din asta, şi după cîțiva ani totul nu e decît amintire.

Traduction de Marius Roman

© Editions Gallimard, *Cœur brûle et autres romances*, 2002

BDD-A4918 © 2004 Editura Universității din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:36 UTC)